

Ekō

België - Belgique
P.B.
2600 - Berchem
Uitbreidingsstraat
BC 4909

回 向

jaargang 34 nr 4 – winter 2011-2012
(of Ekō nr 131)

driemaandelijks tijdschrift
afgiftekantoor 2600 Berchem Uitbreidingsstraat
erkenningsnummer P303143

Inhoud

Een woord vooraf...	1
Hier en Nu... In Wijsheid en Mededogen	2
Furusato – Mijn thuis	4
De avonden vallen en sterren	5
Shinran Shōnin 750 jaar: Japan reis (deel 1)	6
. 1 Arigato gozaimasu	6
. 2 Europese Nembutsu volgelingen	9
. 3 Europese volgelingen komen samen voor <i>Daionki</i>	11
. 4 Telkens weer nieuwe dingen ontdekken (deel 1)	11
Opleiding (toekomstige) leraren boeddhisme (deel 2)	18
. 4.1 Jōdo-Shū of de Japanse Reine Landschool	18
. 4.2 Jōdo-Shū en Jōdo-Shinshū: bondige vergelijking	20
Elk jaar opnieuw	22
Wat houdt de Nembutsu praktijk in?	23
Zuikens Shinshu Dharma Pada (deel 5)	25
Nieuws uit de Sangha	26
Rooster der bijeenkomsten – winter 2011-2012	28

Dit is een uitgave van het Centrum voor Shin-Boeddhisme. De redactie noch het Centrum voor Shin-Boeddhisme zijn gebonden door de bijdragen van derden, die overigens niet noodzakelijk de zienswijze van de redactie weergeven. Iedere auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdrage.

Ekō wordt gratis verspreid. Op eenvoudig verzoek nemen we u graag op als abonnee op de papieren en/of elektronische versie of schrappen wij U van de lijst.

Het Centrum voor Shin-Boeddhisme vzw en de Shin-Tempel Jikōji erkennen de spirituele en morele autoriteit van de Jōdo-Shinshū Hongwanji-ha (Kyōto) in de persoon van Hoofdabt Go-Monshu Koshin Ohtani, maar zijn voorts organisatorisch en financieel autonoom. Hun werking is afhankelijk van uw medewerking, uw waardering en uw steun.

*Onze bankrekening is 523-0802265-53,
IBAN nummer BE53 5230 8022 6553 en BIC-code TRIOBEBB
bij Triodos Bank nv, Hoogstraat 139/3, B-1000 Brussel,
op naam van het Centrum voor Shin-Boeddhisme vzw,
Pretoriastraat 68, B-2600 Berchem-Antwerpen (België).*

Een woord vooraf...

Once in a lifetime, zo kondigde onze hoofdtempel Nishi Hongwanji in Kyoto de vieringen van 750 jaar Shinran Shōnin aan. We kunnen dat alleen maar bevestigen: samen met een paar tientallen sanghaleden uit 9 Europese landen mochten we het allemaal zelf beleven! We maakten van de gelegenheid gebruik een aantal belangrijke plaatsen in Japan aan te doen, zowel in Kyoto, als meer naar het zuiden. Dit nummer bevat een eerste deel van onze reiservaringen – indrukken die ons zonder twijfel nog lang gaan bijblijven...

In dit nummer vind je ook het tweede deel van de reeks omtrent de *Opleiding toekomstige leraren boeddhisme*, onder de vlag van de BUB, met name over de Jōdo-Shū of Reine Landschool en een bondige vergelijking met Jōdo-Shinshū; een paar dharmataalks *Hier en Nu... In Wijsheid en Mededogen* en *Wat houdt de Nembutsu praktijk in?* en een vijfde deeltje¹ van *Zuikens Shinshu Dharma Pada*.

We hebben ons in de sangha geregeld bezonnen omtrent **Hoe kan het nu verder?** De raadgevingen van de Boeddha zijn te belangrijk om voor ons alleen te houden: we willen ze immers aan nog meer mensen leren kennen, en ze vooral laten herkennen in het dagelijkse leven. Na overleg gaan we daarom vanaf 1 januari 2012 alvast onze wekelijkse bijeenkomsten over een iets andere boeg gooien. Je leest erover in *Nieuws uit de Sangha*: “Of ben je gewoon nieuwsgierig en wil je wel eens weten wat er gebeurt? Je bent welkom bij deze gesprekken [op dinsdagavond om 20 uur], zelfs zonder vooraanmelding.”

Tenslotte voegen we onze cursusfolder 2012 als bijlage toe: een gevarieerd aanbod waaruit je wellicht alweer iets naar je gading gaat kunnen vinden. Veel lees- en studiegenot, beste vrienden!

Fons Martens

¹ korter dan voorgaande deeltjes – bij gebrek aan ruimte...
Ekō jaargang 34 nr 4 (of Ekō nr 131)

Hier en Nu... In Wijsheid en Mededogen

Voor de gasten van het dagcentrum Sint-Camillus gaven we op 19/10/2011 een voordracht over de raadgevingen van de Boeddha. We lieten ons inspireren door Uit Boeddhistische Wijsheden, Scheurkalender 2011, Uitgeverij Verba, Soest, 2010. Het was een heel boeiende ervaring, zowel voor de gasten als voor ons! Helaas kunnen we u niet het hele geanimeerde gesprek van die middag weergeven, maar wel de selectie aan spreuken. Neem ze rustig – dag na dag – een voor een door en probeer ze in je dagelijkse leven te integreren... Succes!

Geef vanuit je hart

1. Het enige wat vaststaat, is dat alles constant in verandering is.
2. Heb je al gemerkt dat wanneer je iets weggeeft, je je rijker voelt en niet armer?
3. Niet de inhoud van het geschenk maakt blij, maar het feit dat het wordt gegeven.
4. Met je hart kan je gemakkelijker ervaren wat tevredenheid is, dan met je verstand.

Bouw momenten van stilte en rust in

5. Laten we proberen de filmpjes die constant in ons hoofd draaien, tot stilstand te brengen.
6. Maak er een gewoonte van om iedere dag een paar keer de tijd stil te zetten.
7. Als je moet wachten op iets of iemand, wind je dan niet op, maar maak gebruik van dit oponthoud om even in jezelf te keren.

Deel (en vermenigvuldig) een glimlach

8. Heb je al ervaren hoe besmettelijk een eenvoudige glimlach werkt?
9. Een glimlach is het goedkoopste geschenk, maar zeker niet het minst waardevolle.
10. Juich voor jezelf als je wint in het spel, maar juich voor de winnaar als je verliest.

Laat liefdevolle vriendelijkheid opbloeien

11. Neem vandaag eens voor, iedereen met dezelfde vriendelijkheid te benaderen, wat hij of zij ook tegen je zegt of doet!
12. Dezelfde mens is het ene moment vriendelijk tegen je en het andere moment onvriendelijk. Eigenlijk telt alleen maar die mens. Niet zijn stemmingen.
13. Wanneer iemand spreekt, luister dan gewoon in plaats van al te denken wat je zult antwoorden.
14. Wanneer iemand je provokeert, denk dan: 'Je krijgt me toch niet boos. Ik hou van je.'
15. Mocht er woede in je opkomen, zeg dan gewoon: 'Hier kies ik niet voor' en laat de woede los.

Leef in vrede met jezelf en de andere

16. Als je iemand graag ziet, zeg het dan!
Als je problemen hebt met iemand, probeer het uit te praten.
17. Uiterlijke omstandigheden heb je niet altijd in de hand, maar innerlijke vrede is gewoon een keuze.
18. Zowel onze slechtste momenten als onze beste zijn een waar stuk van onszelf.
19. Wees oprecht, zoals een kind oprecht is. Laat je zien zoals je bent.
20. De angst voor iets wat staat te gebeuren, is vaak erger dan het gebeuren zelf.
21. Er is niets te winnen of te verliezen. Er is enkel maar zijn.
22. Immers: iedereen wil gelukkig zijn.

Furusato – Mijn thuis

Via de blog *ex-skf*² vonden we een ontroerend optreden van **Placido Domingo** in de NHK hall op 10 april: hij zingt in duet het voor veel Japanners erg bekende lied **Furusato** (*Mijn thuis*)³. Maar in de plaats van de derde strofe herhaalt hij de eerste – *begrijpelijk, gezien de omstandigheden na de drievoudige ramp...*

Het lied is geschreven in formeel, schrijfstijl Japans, en het gaat ruwweg als volgt (deze uit het Engels vertaalde woorden doen onvoldoende recht aan het originele Japans):

De berg waarop ik konijnen heb achtervolgd
De rivier waarin ik zoveel vis heb gevangen
Ik droom nog steeds van mijn oude thuis
Ik kan mijn oude thuis niet vergeten

Hoe zou het gaan met mijn ouders die daar nog steeds wonen?
Hoe zou het gaan met mijn vroegere vrienden?
Zodra het regent, zodra de wind waait
Nog steeds denk ik aan mijn oude thuis

Ooit zal ik, als ik mijn droom kan waarmaken,
Terugkeren naar mijn oude thuis
Waar de bergen groen zijn
En het water rein.

² <http://ex-skf.blogspot.com> begon op 11 maart 2011 met gedetailleerde artikels en commentaren op hetgeen in Japan gebeurt sinds de aardbeving, de tsunami en de kernramp.

³ http://www.youtube.com/v/-Q1zjm_mklI?version=3

De avonden vallen en sterren

De avonden vallen en sterren openen behoedzaam hun ogen,
weemoed klautert onstuitbaar gestaag langs schaars verlichte gevels
steil omhoog langs woon- en slaapkamers op zoek naar het uitzichtloze.

Herinneringen verdonkeren vol zwijgende grimmigheid
en gelatenheid als kankergezwellen op röntgenplaten
in zuivere reine klinieken en afgeschermd witgeklede dokters.

Wereldverbetersaars vallen dronken in slaap op de barricaden.
Het heilige vuur dooft, vlammen verwarmen niet meer,
het Vrijheidsbeeld vertrekt naar onzichtbare dromen.

Warmte houdt gedachten binnen,
eenzaamheid bestelt een kop thee,
goede nacht thee, de sterren sidderen
achter voorbijtrekkende donderwolken.

Tijdens onze Japanreis lazen we in de tentoonstellingsruimte van
onze collega tempel *Higashi Honganji* in Kyoto:

To live is to understand
that we are given
the opportunity to live.
(Samyon Kō)

Shinran Shōnin 750 jaar: Japan reis (deel 1)

Vier van onze sanghaleden waren in de gelegenheid in september deel te nemen aan de speciale vieringen door onze hoofdtempel Hongwanji in Kyoto georganiseerd ter gelegenheid van Shinran Shōnin 750 jaar. In dit nummer geven we je graag een aantal reisimpressies en twee artikeltjes die in Hongwanji Journal zijn gepubliceerd.

. 1 Arigato gozaimasu

Kyoto, zondag 11 september 2011. Op deze zonnige, hete zondagmorgen maakt een groep Europeanen zich klaar om in de hoofdtempel van de Nishi Hongwanji deel te nemen aan een herdenkingsceremonie voor *750 jaar Shinran Shōnin*. Eindelijk is de dag aangebroken waar wij vele jaren hebben naar uitgekeken! Wij, dat zijn Fons, Frits, Jan en ik.

11 september! Voor westerlingen roept dit herinneringen op aan de dag waarop de westerse illusies van een veilige wereld een nieuwe deuk kregen. Maar hier, in Japan, op deze 11 september van het jaar 2011 wordt een andere ramp herdacht: amper 6 maanden eerder - op 11 maart - verwoestte een zware aardbeving gevolgd door een tsunami meerdere steden van Noord-Honshu. Japanners hebben leren leven met dergelijke onzekerheden, maar jammer genoeg ontplooidde zich hierbij nog een andere ramp: de kerncentrale van Fukushima werd ernstig beschadigd, radioactief jodium en cesium lekten weg in het milieu. Aardbevingen en tsunami's kunnen niet verhinderd worden – men kan er zich enkel voor hoeden en de risico's proberen te ontlopen. Maar wat te doen met een perfect vermijdbare ramp? Is kernenergie de moeite waard in het licht van de mogelijke negatieve gevolgen? Het zijn vragen waar westerlingen nog niet teveel wakker van liggen, maar waar de Japanners nu dus wél door zijn wakker geschud – zo blijkt althans uit de kranten tijdens onze eerste week daar...

Tien uur in de ochtend. De Europese deelnemers aan de herdenking hebben plaats genomen in de grote *Goei-do*, één van de twee grote tempelruimtes in de Nishi Hongwanji, gelegen aan de drukke Horikawa dori. In groot ornaat schrijden tempelpriesters, dharmalerares en andere hoogwaardigheidsbekleders de tempelruimte binnen. Ze worden hierbij begeleid door een orkest van blazers, die met schrille fluittonen de verschillende fases in de processie accentueren. Op de

achtergrond markeert het trage ritme van zware gongslagen de dramatiek van het gebeuren. Nadat de schrille fluiten naar een crescendo zijn gegaan om het hoofd van onze tempel, de Monshu – voorafgegaan door zijn zoon Shinmon – te begeleiden, eindigen ze in een bijna onuitstaanbaar luide apotheose. En daarna even grote stilte.

Wij zijn zwaar onder de indruk van deze eeuwenoude ceremonie, die zich slechts éénmaal in de vijftig jaar voltrekt in Kyoto. En dan spreken beiden hun herdenkingsrede uit. De Shinmon spreekt natuurlijk over Shinran Shōnin, maar opmerkelijk ook over de kernramp die zich zes maanden eerder voltrok. Hij roept op om hulp te bieden aan de slachtoffers die have en goed hebben verloren, en hierbij niet te handelen uit eigenbelang, of om ‘zieltjes’ te winnen, of het ego te promoten. Hulp moet geboden worden vanuit een oprecht aanvoelen van mededogen. De Monshu spreekt zich meer uit over het probleem van de kernenergie op zich. Hij stelt dat kernenergie wellicht niet echt nodig is, en een groot risico vormt voor mens en natuur. Er zijn voldoende alternatieven voorhanden die dan al wat duurder kunnen uitvallen, maar het is evident dat men bereid moet zijn te betalen voor meer comfort. En misschien is het ook goed om de *tering naar de nering te zetten* en niet toe te geven aan kerncentrales die vooral uit winstbejag worden opengehouden. Dat de Monshu onze ongebreidelde consumptiedrang in vraag stelt is natuurlijk een evidente boeddhistische visie, maar gezien in de politieke, economische en maatschappelijke constellatie in Japan is deze verwijzing naar de persoonlijke verantwoordelijkheid toch een duidelijke en moedige boodschap...

Met zijn uitspraak blijkt de Monshu een waardige vertegenwoordiger van Shinran Shōnin, die er niet voor terug deinsde tegen de schenen te schoppen van het toenmalige (religieuze) establishment, en resoluut koos voor eerlijkheid en authenticiteit. Shinran brak op vele vlakken met de gevestigde waarden van zijn tijd. Hij stelde in klare en duidelijke taal het wezen van religie in vraag, door de mens terug te plaatsen in een persoonlijke verhouding met de uiteindelijke realiteit. Met deze redevoering zette de Monshu, wat mij betreft, de toon voor het volgende onderdeel van de viering: de *Kikyoshiki* ceremonie in de Amida-do. Een groot aantal Japanners, meestal van middelbare leeftijd, zijn er samen gekomen met zestien Europeanen, om deel te nemen aan een ceremonie van *herbevestiging*. Voor Japanners,

geboren in een Jōdo-Shinshū familie, is het feit shinboeddhist te zijn als het ware *evident*. Toch ontstaat bij sommigen de behoefte om bewust te kiezen voor de *niet-praktijk* van Shinran Shōnin. Het is samen met deze mensen dus dat wij deelnemen aan een herbevestiging van onze dankbaarheid voor de leer, en van ons vertrouwen. Dit wordt bezegeld met het toekennen van een *dharma naam*. Dit te mogen meemaken, op een plaats getekend door geschiedenis en de leer van de Boeddha, in het hart van Kyoto, is werkelijk een uitzonderlijke ervaring!

Het is met grote erkentelijkheid dat ik deze woorden neerschrijf en met dankbaarheid voor de mensen van Hongwanji zelf, die ons 's anderendaags meenamen op een pelgrimstocht naar de Hiei-berg. Het is op deze berg dat Shinran als kleine jongen aan zijn *carrière* begon als monnik in de Tendai traditie. Tijdens deze tocht kregen wij de gelegenheid kennis te maken met de soms onmenselijk harde ascetische praktijken waaraan sommige monniken zich onderwerpen. De hele berg is bezaaid met tempels, stoepa's en schrijnen, waar elke Tendai monnik die later een nieuwe beweging stichtte, wordt herdacht. Hōnen, Shinran en Nichiren zijn daar uitmuntende voorbeelden van. Aan het schrijn toegewijd aan Shinran Shōnin hebben wij samen een hymne gezongen in aandachtige herinnering.

Mijn dankbaarheid gaat ook uit naar de vriendelijkheid van de Japanners. Dat bleek ook tijdens het tweede gedeelte van ons verblijf in Japan, toen wij vertrokken voor een tiendaagse rondreis van de Kanto streek en het eiland Shikoku. Zonder meer dan vijf woorden Japans te spreken, lukte het ons toch om contact te maken met de inwoners, die zelf geen woord Engels spreken. De enorme behulpzaamheid en het grote geduld die ze ons betoonden hebben diepe indruk op ons gemaakt.

Wat wij in Japan meemaakten hadden wij niet durven verwachten. Na twee dagen in Kyoto dacht ik al zoveel schoonheid te hebben gezien, dat de rest van de reis nooit meer dit niveau zou halen. Dat bleek een bijzonder naïeve veronderstelling te zijn... Tot de laatste dag werden wij elke keer opnieuw ontroerd door

de bij momenten prachtige ongerepte natuur, en door de schoonheid van de boeddhistische tempels en Shinto heiligdommen.

Na drie weken onderdompeling in deze voor mij nieuwe en fascinerende wereld, kon ik pas in het vliegtuig ergens boven Khabarovsk, ten volle beginnen te vatten wat ons te beurt was gevallen. Deze ervaring zal ik blijven koesteren, en ze blijft onlosmakelijk verbonden met mijn beleving van de leer van de Boeddha en Shinran.

In gassho,
Martine Strubbe

. 2 Europese Nembutsu volgelingen⁴

Vijfendertig Europese volgelingen van 9 landen, Duitsland, België, Zwitserland en andere, namen deel aan de 750ste herdenkingsviering voor Shinran Shōnin in de ochtend van 11 september. Deze Europese Nembutsu volgelingen die voor het eerst de *Daionki* meemaakten, waren diep onder de indruk. Ze namen heel wat aangename herinneringen mee terug naar huis.

Terug naar Europa met frisse inspiratie

Frank Kobs (48) van Mönchengladbach, Duitsland, bezocht Japan als een lid van de *Buddhistische Gemeinschaft Jodo-Shinshu-Deutschland e. V.* “Ik ben meer dan gelukkig in de gelegenheid te zijn de dienst in Hongwanji te kunnen bijwonen samen met zoveel Europese sanghaleden. We waren gedurende verscheidene dagen samen in Japan om de vriendschappelijke banden te versterken en om intens van gedachten te wisselen. Ik zou deze inspiratie willen overbrengen bij mijn medereizigers op het pad die dit keer niet de kans hadden.”

Hij had belangstelling in de leer van de boeddha sinds hij 18 jaar oud was, en verdiepte zich gedurende jaren in verschillende leerscholen zoals Zen en scholen uit Sri Lanka. “Ik slaagde er niet in verlichting te

⁴ Dit artikel (inclusief de 3 fotootjes) verscheen in *Hongwanji Journal*, 10/10/2011 op blz. 10.

Ekō jaargang 34 nr 4 (of Ekō nr 131)

bereiken door deze praktijken,” zei hij. Zijn contacten met Jōdo-Shinshū kwamen er dankzij Rev. Thomas Moser, “Toen ik vier jaar geleden Rev. Thomas Moser, een Jōdo-Shinshū tempelverantwoordelijke, ontmoette, leerde hij me dat Amida Boeddha mij redt zoals ik ben. Nu ik dat gehoord heb, voel ik dat mijn geest tot rust kan komen.”

Als opvolger van Rev. Moser, gaat hij drie groepen die, gespreid over Duitsland, afzonderlijk functioneerden, in een groep samenbrengen: hij opent in het voorjaar een nieuwe *dojo* in zijn woning.

Hij drukte als volgt zijn ambitie uit: “Ik zou een stevige basis willen realiseren waardoor de Jōdo-Shinshū leer zich in Duitsland kan verspreiden.”

Vader en dochter ontvangen gelijktijdig hun Dharma naam

Op de foto zien we de drie deelnemers aan de bevestigingsceremonie uit Bordeaux, Frankrijk: (van rechts naar links) George Ferrer (52), zijn dochter Ingrid Canicas (22) en haar vriend Mathieu Willaert (30). Ze zijn lid van de *Société Bouddhique Suisse Jodo-Shinshu*: Shingyoji.

Met een brede glimlach op zijn gezicht zegt Ferrer: “Ik ben onder de indruk van de dienst en van de ceremonie. Dit is een belangrijk moment in mijn leven waarbij ik in de gelegenheid ben deel te nemen aan een dienst die slecht een keer in de 50 jaar wordt georganiseerd.” Zijn dochter Canicas vult aan: “Als mijn vader een boeddhistische boek van wijlen Jean Éracle, de stichter van Shingyoji, niet was tegengekomen, dan zou ik nooit de Jōdo-Shinshū leer hebben gevolgd. Ik zou zelfs niet hier aanwezig geweest zijn. Hetgeen ik hier nu ervaar is gewoon niet onder woorden te brengen.”

Willaert besluit: “Het doet me werkelijk deugd dat ik kan deelnemen aan de bevestigingsceremonie in Hongwanji, en dat er zoveel mensen mij hun gelukwensen overmaken.”

. 3 Europese volgelingen komen samen voor *Daionki*⁵

Uit: Hongwanji Journal, 1 september 2011 en Daionki speciale editie oktober 2011

Onder de auspiciën van de *International Association of Buddhist Culture* kwamen afgevaardigden van Europese sangha's van 8 tot en met 11 september 2011 in Kyoto samen voor de *Pilgrimage 2011*, de 750ste herdenkingsviering voor Shinran Shōnin (*Daionki*) en voor de *European Shin Conference* die dit jaar in samenhang met deze viering plaats had. Vijfendertig afgevaardigden uit negen landen (Duitsland, België, Zwitserland, Hongarije, Roemenië, Polen, Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Nederland) vervoegden hun Japanse vrienden voor het vierdaagse programma van voordrachten in het Tomoikiso seminarie (Ryukoku Universiteit), een trip naar Berg Hiei, en de herdenkingsviering in Hongwanji.

De voordrachten waren geïnspireerd door het conferentiethema *Chigu* (letterlijk: ontmoeting). Tijdens de laatste dag woonden de afgevaardigden de herdenkingsviering bij in *Goeido* (de Hal van de Stichter), en 16 van hen namen deel aan de bevestigingsceremonie en ontvingen een boeddhistische naam.

“We zijn dankbaar voor de warme ontvangst die we hier genoten. Vermits er niet zoveel afgevaardigden van overzee waren, werden we soms als een speciaal geval aanzien. Nochtans, we zijn allen evenwaardig: de Nembutsu leer geldt immers over nationaliteit, ras en etnische verschillen heen. We zouden onze nembutsu kringen in Europa verder willen uitbouwen, zodat nembutsu volgelingen van heel de wereld te zien zijn tijdens de 800ste *Daionki* viering voor Shinran Shōnin,” aldus Thomas Moser uit Duitsland. De volgende *European Shin Conference* is gepland voor 2012.

. 4 Telkens weer nieuwe dingen ontdekken (deel 1)

Onze hoofdtempel in Kyoto bezoeken en onze Japanse vrienden ontmoeten in hun thuisland... Telkens weer een hele belevenis! Vooral omdat we dit keer ook kunnen deelnemen aan de activiteiten die speciaal georganiseerd zijn rond de viering van 750 jaar Shinran Shōnin. – Dit is (het eerste deel van) het reisverslag van Fons Martens...

⁵ Uit: *Hongwanji Journal*, 1 september 2011 en *Daionki special edition*, oktober 2011

Vooraleer deel te nemen aan de officiële activiteiten, benutten we een paar dagen om te *acclimatiseren*. Vanuit onze uitvalsbasis HIC (Hongwanji International Center) kiezen we om er op dinsdag 6 september 2011 meteen tegenaan te gaan en het *Filosofenpad* in het noordoosten van Kyoto te volgen. Het Zilveren Paviljoen (*Ginkakuji*) vormt een schitterende start van onze bezoeken aan heel wat tempels en tuinen... Gesticht in 1482 door Ashikaga Yoshimasa, de achtste Muromachi shogun, is Ginkakuji een prachtige Rinzaï Zen tempel met een aantal elementen uit de Higashiyama cultuur. Het hele complex dompelt ons meteen onder in de typische Japanse sfeer van prachtige eeuwenoude gebouwen tegen glooiende hellingen, omringd door parken met een variatie aan minutieus bijgeknipte bomen, met diverse door kleurrijke *koi* bevolkte vijvertjes en vriendelijk doch dringend uitnodigende, door bamboe afgezoomde, paadjes. Na iedere bocht presenteert het landschap zich weer heel anders: we geven onze ogen, oren en neuzen de kost!

Terwijl het Gouden Paviljoen (*Kinkakuji*), dat we 's anderendaags bezoeken, inderdaad helemaal schittert in goud – zelfs een tweede maal, in de vijver! – is het Zilveren Paviljoen veel rustiger en bescheidener... een aangenaam en tegelijk dankbaar welkom in dit land van de rijzende zon dat ons gedurende deze hele trip in de ban zal houden.

We lopen verder te filosoferen, bestijgen een reeks trappen en treden via een schaduwrijke toegangspoort binnen in het omzoomde terrein van *Honen-in*, opgericht ter ere van Hōnen, stichter van de Jōdo-Shū en leraar van Shinran. Binnenin verrast ons een schitterend *butsudan* (boeddha altaar) omringd door twee polychrome houten beeltenissen van bodhisattva's die de gedaante van hellewachters hebben ingenomen. *Anrakuji*, *Reikanji*, *Zenrinji* en *Nanzenji*, we haspelen niet alleen de namen van deze tempelcomplexen gelegen langs het filosofenpad door elkaar, maar ook de indrukken die we er van opdoen: telkens weer verrassend mooie tempels, met zoveel verschillende beelden die we in de dharmaverhalen trachten thuis te brengen, en met tot rust uitnodigende parken om die impressies wat te laten bezinken. *Anrakuji*, de oudste Zen tempel binnen de Reine Land traditie dateert van de 12de eeuw en bevat heel wat zogenaamde nationale schatten en belangrijke culturele objecten zoals de enige

overblijvende achthoekige pagode in Japan en de prachtige beelden van de Chinese Zenmonniken Enin en Isen.

De originele tuin rond *Reikanji*, die eigenlijk een paar weken later met het typische herfstkleuren pallet nog meer zijn pracht zou prijsgeven – het pad is dan immers nog aantrekkelijker, en niet alleen voor filosofen! – laat een diepe indruk na.

Ook het *Eikando* complex met de *Zenrinji* tempel zou zonder twijfel in de herfst nog meer inwerken op inspiratie, rust en bezinning – dat merken we al aan het schuchtere ontluiken van de typische najaarstinten van de Japanse esdoorn. Maar binnenin de tempel wacht ons een verrassing: *Mikaeri-Amida*, of Amida die over zijn schouder kijkt. Al jaren ben ik geïntrigeerd door een fotootje op de schouw in Shitoku's bureau... Nu kan ik het verhaaltje thuisbrengen!

Mikaeri-Amida (Amida die over zijn schouder kijkt) en Eikan

In de vroege uren van 15 februari 1082, het vriest dat het kraakt die ochtend, wandelt de toenmalige hoofdpriester van Eikando, de tempelverantwoordelijke Eikan (1033–1111) rond het Amida Boeddhabeeeld terwijl hij de Nembutsu reciteert.

Bij het ochtendgloren wordt Eikan verrast: Amida stapt van zijn verhoog en begint weg te wandelen terwijl hij Eikan vraagt hem te volgen. Eikan kan niet anders dan staren, sprakeloos en onbewogen. Daarop kijkt Amida achterom naar Eikan en roept met zachte stem: "Eikan! Kom en volg mij!"

Eikan besluit voortaan jegens anderen te reageren met een hart vol mededogen, zoals hij van Amida heeft ontvangen, en spreekt de wens uit: "Blijf alsjeblieft voor altijd in deze houding!"

Daarop wordt een beeld gemaakt met Amida in deze houding, *Amida die over zijn schouder kijkt*, het belangrijkste item in het hedendaagse Eikando.

Tijdens onze middagpauze komen we even op adem bij een heerlijk kopje groene thee met een smakelijk koekje. Mijn reisgezellen kijken wel even op als ik, nog voor ik aan mijn kopje kan nippen, helemaal word *opgeslorpt* door een troepje leerlingen... Geen paniek, beste

(vervolg op bladzijde 16)

Mikaeri-Amida

I am a cool guy (foto: Frits Bot)

Shinran Shōnin 750 jaar: Europese deelnemers (foto: Frits Bot)

*Jikōji-sangha samen met Shinmonsama en Rev. Esho Sasaki
(foto: Jōshin Kamuro)*

Tahōtō (pagode) van Chion-in (foto: Fons Martens)

(vervolg van bladzijde 13)

vrienden, ze willen alleen hun Engels even oefenen met buitenlanders, een fotootje, handtekening en korte zinnnetjes in hun notaboekjes inclus!

“I am a coor guy,” maakt mij de enige jongen in het gezelschap duidelijk – “And I am a coor gal!”⁶ En aan de reacties van hun collega’s merk je dat beiden gelijk hebben...

Net voorbij het filosofenpad bezoeken we *Nanzenji*, de hoofdzetel van de Nanzenji tak van Rinzaï Zen, door keizer Kameyama in 1291 opgericht op de plaats van zijn vroegere paleis. Onze eerste dag sluiten we af met een lekkere Japanse schotel in een van de vele restaurantjes acht hoog in het JR-station (*Japan Railway*): keuze te over, vriendelijk & behulpzaam, en heel lekker!

Op woensdag 7 september splitst ons groepje zich: terwijl onze kompanen het Westen bezoeken (met o.a. *Kinkakuji* en *Ryoanji*, nog twee tempels die je zeker moet zien als je ooit Kyoto kan bezoeken...), ondergaan Frank en ik een interview met Jōshin Kamuro ten behoeve van het tweedaagse Symposium *Namo Amida Butsu - The Nenbutsu resounds throughout the World*, dat op 22 december 2011 in Hongwanji doorgaat⁷.

In de namiddag vervoegen we het groepje op Higashiyama: we bezoeken *Chion-in*, de plek waar Hōnen het reciteren van de naam van Amida Boeddha (de *nembutsu*) aanraadde als geschikt middel om geboren te worden in het Reine Land. We bereiken een hele reeks tempelgebouwen (met ondermeer de *Tahōtō*-pagode) via een immense ingangspoort wel drie hoog (vandaar zijn naam *sanmon*: *san* betekent drie, *mon* poort). Vlakbij ontmoeten we zowaar Hōnen Shōnin zelf – tenminste als de jonge Seishi-maru, zoals hij genoemd werd naar bodhisattva Seishi (Mahāsthāmaprāpta) – via een prachtig standbeeld. Alweer is het een vriendelijke voorbijganger die, ondanks onze zeer beperkte kennis van de Japanse taal, heel geduldig onze

⁶ Wil zo vriendelijk zijn te beseffen dat de Japanse taal geen letter “l” kent, maar dat meestal de “r” daarvoor wordt gebruikt, en dat ze het Engels liefst op zijn Amerikaans uitspreken...

⁷ Zie hiervoor een volgende Ekō.

honger naar informatie weet te stillen. De taalbarrière blijkt telkens weer gesloopt... prachtig toch van die Japanners!

Seishi-maru, Hōnen als jongen (foto: Josefina Hopf)

Kiyomizu-dera is, als complex geheel van shintoschrijnen en boeddhistische tempels, misschien wel het meest gefotografeerde onderwerp in Kyoto. Zowel in het voorjaar (met de bloeiende *sakura*) als in de herfst (met de prachtige herfstkleuren van de Japanse esdoorn) *loop je daar over de koppen...* Duizenden toeristen op eenzelfde ogenblik op eenzelfde plek – en tóch kan je er genieten van die vele kleine hoekjes bij de tientallen schrijntjes en van het prachtig uitzicht op de stad dat je bij iedere bocht op het lange parcours weer verrast!

Op de terugweg naar het HIC passeren we bij *Ohtani Hombyo*, de begraafplaats van Shinran Shōnin en duizenden Shin-volgelingen, en drinken we een kop thee in een keramiek-shop annex taverne. We staren naar enorm veel prachtige keramiekvoorwerpen, origineel geëxposeerd in metershoge rekjes of vóór knap beschilderde muren.

Ik kan begrijpen dat Martine nu de kriebels voelt om in de toekomst nogmaals naar Japan te reizen... net zoals ik toen ik voor het eerst Japan bezocht in 1996! Ik kan haar alleen maar bijtreden: *“Tot de laatste dag werden wij elke keer opnieuw ontroerd ...”*

(wordt vervolgd)

Opleiding (toekomstige) leraren boeddhisme (deel 2)

*De BUB (Boeddhistische Unie van België) start vanaf januari 2012 voor toekomstige leraren boeddhisme in het reguliere onderwijs een **Postgraduaat** (zowel een Nederlandstalige als een Franstalige opleiding) bestaande uit zes modules.*

*Om de Reine Landschool tijdens de module **B5 Boeddhistische teksten** voor te stellen, kozen we als basis een tekst van Hōnen Shōnin: Ichimai-kishōmon, aangevuld met hoofdstuk IV uit Tannishō en een korte passage uit Rennyō Shōnin's Goichidaiki-kikigaki. Voor deze onderdelen verwijzen we naar het vorige nummer van Ekō. In dit en volgende nummers publiceren we alvast wat extra informatie [voor de toekomstige leraren].*

. 4.1 Jōdo-Shū of de Japanse Reine Landschool⁸

De *Jōdo-Shū* (浄土宗, Reine Landschool) is een Japanse school die voortkomt uit de leringen van de monnik Hōnen die oorspronkelijk tot de Tendaischool behoorde. Gesticht in 1175, heeft de Jōdo-Shū – samen met de *Jōdo-Shinshū* – in het Japan van vandaag de meeste aanhangers.

Hōnen (法然, 1133-1212) komt uit een hoog aangeschreven Japanse familie. Via zijn moeder stamt hij bovendien af van belangrijke Chinese zijdehandelaars. Hōnens jongensnaam was Seishi-maru (verwijzend naar bodhisattva Seishi of Mahāsthāmaprāpta in het Sanskriet). Nadat een rivaliserende functionaris zijn vader in 1141 vermoordde, werd Hōnen toegelaten in het klooster van zijn oom op negenjarige leeftijd. Sinds die leeftijd leidde Hōnen een kloosterleven, en kon zo als een leerling studeren in bekende kloosters op de Berg Hiei.

Hōnen genoot veel respect om zijn kennis en om zijn navolging van de vijf voorschriften, maar voelde zich geleidelijk aan niet helemaal voldaan met de binnen de Tendaischool heersende doctrines die hij studeerde op de Berg Hiei. Onder invloed van de geschriften van Shan-tao (Zendō Daishi) wijdde hij zich voortaan uitsluitend aan Amida boeddha, de praktijk van de nembutsu (of nenbutsu).

Hōnen genoot bijval in alle lagen van de bevolking. Hij kreeg steeds meer volgelingen, onder andere van vrouwen – die waren tot dan toe uitgesloten van de ernstige boeddhistische praktijken. Hierbij

⁸ Bron: *Bouddhisme des Trois Rivières* - <http://btr2010.wordpress.com/>

hoorden ook vissers, prostituees en zelfs flierefluiters. Hōnen onderscheidde zich ook doordat hij vrouwen tijdens hun menstruatieperiode niet uitsloot – men beschouwde hen indertijd als onrein. Dit alles veroorzaakte ongerustheid binnen de religieuze en politieke middens van Kyōtō. Onder hun invloed publiceerde keizer Go-Toba in 1207 een decreet waarbij Hōnen de naam van een crimineel kreeg, en naar een afgelegen provincie van Japan werd verbannen. Sommige van zijn leerlingen werden geëxecuteerd, terwijl anderen (onder wie Shinran) verbannen werden naar andere streken in Japan, ver van Hōnen. Uiteindelijk kreeg Hōnen gratie en keerde hij naar Kyoto terug in 1211, maar stierf kort nadien in de loop van 1212, nauwelijks twee dagen nadat hij zijn bekende *Eén Pagina Document* (一枚起請文, *Ichimai-kishōmon*) had gedictieerd.

De Jōdo-Shū is sterk beïnvloed door de idee van *mappō* of de *periode van de vervallen leer*. Het algemene concept van *mappō* houdt in dat de maatschappij mettertijd zo verloederd is geworden dat de mensen de raadgevingen van de Boeddha niet meer effectief in praktijk kunnen brengen. De middeleeuwen leidden *mappō* af uit tekens als oorlogen, natuurrampen en corruptie binnen de sangha. De Jōdo-Shū is gesticht op het einde van de Heianperiode, op een ogenblik dat het boeddhisme zich in Japan helemaal verstregelde met politieke intriges, en dat monniken prat gingen op hun rijkdom en macht. Aan het einde van deze periode braken ook oorlogen uit tussen rivaliserende samoeraiclans, terwijl de bevolking geteisterd werd door aardbevingen en een vlaag van hongersnoden.

Op grond van de leringen uit Jōdo-Shū probeerde Hōnen in deze ontaarde periode een simpele boeddhistische praktijk aan te bieden waarin eenieder met het oog op verlichting toevlucht kon vinden: de toevlucht tot Amida boeddha via de nembutsu. Dank zij het mededogen van Amida worden de wezens wedergeboren in het Reine Land (Sukhāvātī in het Sanskriet) waar ze gemakkelijker de verlichting kunnen bereiken. Hōnen dacht niet dat andere boeddhistische praktijken fout waren, maar eerder dat ze niet [meer] geschikt waren om door de grote massa te worden toegepast, vooral dan in de moeilijke tijden van die periode.

Het herhaald uitspreken van de nembutsu is een typisch kenmerk voor Jōdo-Shū; het vloeit voort uit de voortijdelijke gelofte van Amida boeddha. Daarnaast worden de volgelingen alleszins aangemoedigd

ook de hulppraktijken te beoefenen, zoals de vijf voorschriften, de meditatie, het reciteren van sutra's en het uitvoeren van heilzame daden. Nochtans bestaat er hieromtrent geen strikte regel: vermits het mededogen zich uitstrekt naar alle wezens die de nembutsu reciteren, heeft het individu de vrijheid te kiezen hoe hij tegenover deze hulppraktijken staat.

De Reine Landcyclus is een verzameling van drie Amidasutra's: het

Grote Reine Landsutra [Sukhāvativyūha sūtra of *Muryōju-kyō*], het Kleine Reine Landsutra [*Amidakyō*] en het Meditatiesutra [Amitāyur dhyāna sūtra of *Kanmuryōju-kyō*]. Het Grote Reine Landsutra is de centrale boeddhistische tekst voor de Jōdo-Shu en de basis voor de idee van Amida's voortijdelijke gelofte. De geschriften van Hōnen vormen bijkomende bronnen van de school, met name het *Eén Pagina Document*, soms als zijn testament aangeduid.

Hōnen Shōnin (法然, 1133-1212)

Naar het voorbeeld van andere boeddhistische scholen, stoelt Jōdo-Shū op een professioneel team van priestermonniken die instaan voor de leiding van de congregatie en die befaamde tempels onderhouden. We verwijzen naar Chion-in, de hoofdtempel in Kyoto, waar het hoofd (monshu in het Japans) verblijft.

. 4.2 Jōdo-Shū en Jōdo-Shinshū: bondige vergelijking⁹

Jōdo-Shū, gesticht door Hōnen, wordt vaak vergeleken met Jōdo-Shinshū, waarvan zijn leerling Shinran de grondlegger is. Omdat

⁹ geïnspireerd door http://wapedia.mobi/fr/Jōdo_shū

Shinran een trouw volgeling van Hōnen was, verschillen beide erg weinig. Toch bestaan er een paar verschillen qua doctrine:

- Jōdo-Shū stelt dat wedergeboorte in het Reine Land het gevolg is van het formele reciteren van de nembutsu, terwijl Jōdo-Shinshū de nadruk legt op het gemoed van vertrouwen (信心, *shinjin*), en minder op de praktijk van de nembutsu¹⁰. Ondanks alles is [ook] in Jōdo-Shū het oprecht vertrouwen een belangrijk element;

- Jōdo-Shū veronderstelt dat het verlangen om de nembutsu te reciteren ontstaat vanuit de zelfkracht van de volgeling (自力, *jiriki*), terwijl Jōdo-Shinshū uitgaat van de veronderstelling dat de nembutsu geheel en al een gift van Amida boeddha is (他力, *tariki* of Anderkracht);

- Jōdo-Shū gaat uit van de veronderstelling dat Amida een Trikāya¹¹ is, of het geheel van de drie Boeddhalichamen, terwijl Jōdo-Shinshū veronderstelt dat Amida een Dharmakāya-onder-de-vorm-van-mededogen is.

Beide scholen stellen dat personen die ernstige onheilzame daden plegen toch in het Reine Land kunnen wedergeboren worden, en dat de nembutsu voor de volgelingen de belangrijkste praktijk zou moeten zijn.

¹⁰ In Jōdo-Shinshū laat de volgeling nembutsu uit dankbaarheid opborrelen, niet om verdiensten te verwerven om in het Reine Land geboren te worden.

¹¹ De diverse boeddhistische scholen hebben verschillende ideeën omtrent wat deze drie lichamen (*Trikāya*) zijn. Vanuit het standpunt van de Reine Landscholen bestaan de Drie Boeddhalichamen uit het volgende:

- *Nirmanakāya* is het fysieke lichaam. Een voorbeeld is Gautama's Boeddhalichaam.

- *Sambhogakāya* is het beloningslichaam of spirituele lichaam, waarbij een bodhisattva na het volbrengen van zijn geloften een Boeddha wordt. Amitabha, Vajrasattva en Manjushri zijn voorbeelden van Boeddha's met het Sambhogakāya lichaam.

- *Dharmakāya* is de belichaming van de waarheid zelf en is meestal gezien als iets wat de fysieke en spirituele lichamen overstijgt. Vairocana Boeddha is vaak afgebeeld als het niet te vatten Dharmakāya, vooral in de Japanse esoterische boeddhistische scholen als Shingon en Kegon.

Refererend naar de oude boeddhistische opvattingen, brengen de drie soorten Boeddhalichamen dezelfde Dharma, maar om de waarheid te verkondigen nemen ze andere vormen aan.

Elk jaar opnieuw

De sneeuw wast het laatste zout van de tranen
van vreugde en verdriet van het oude jaar weg.
Pijn van ongemakkelijke uitschuivers verdwijnt
In het winterlicht op een landschap gedekt als feestdis.

De dagen van onze verwachtingen nemen af in aantal
verliezen glans en kleur, spreken ons minder aan,
kunnen de herinnering van onze kinderlijke kalverliefdes
niet meer overtreffen.

Laat ons het machtige verleden composteren,
laat ons op nieuwe teelaarde nieuwe planten zaaien,
laat ons dromen van duizenden bloemen.

Laat onze woorden trager en dieper met andere woorden praten
laat ons in elkaars onze ogen lezen wat een tong niet uitdrukken kan,
laat ons onze woorden weer betekenis geven, tot zin geen zin meer heeft

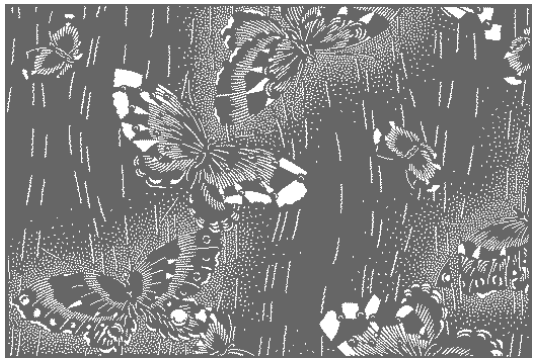
Jörg Pyl – 16/08/2011

Three Amida haikus (gifts for Hōonkō)

I take refuge in
THE PERFECT, says the sutra.
I who am nothing.

If I said you were
ULTIMATE REALITY
would they understand?

Better than flowers –
Namo Amida Butsu
with a thankful heart.

Marcus Cumberlege - 20/11/20/11

Wat houdt de Nembutsu praktijk in?

*Frank Kobs, een collega uit de Duitse sangha, hield tijdens de Hōonkō-
viering in jikōji op 20/11/2011 onderstaande dharmataalk.*

Een vraag die dikwijls wordt gesteld als mensen een Jōdo-Shinshū tempel bezoeken, is: “Wat doe je als een Shin-boeddhist? Doe je aan meditatie? Moet je bepaalde speciale dingen doen als praktijk?”

Ons antwoord is altijd simpel. “Oh, nee, we doen niet aan meditatie en we moeten geen speciale dingen doen.” Zelfs onze *nenju* is aan geen specifieke regels gebonden – behalve dat we onze kralenkrans in onze linkerhand houden, en dat we hem over onze samengevouwen handpalmen houden in *gassho*. En dan zeggen we: “Onze weg is de gemakkelijke weg binnen het boeddhisme, omdat we enkel de naam van de Boeddha uitspreken (Namo Amida Butsu) en naar de dharma luisteren.

Er wordt gezegd: “Het pad der wijzen is als een moeilijke reis over land, en het pad van de *Nembutsu* is als een simpele zeiltocht met een bootje naar de overkant van de Oceaan.

Maar, wat betekent dat voor ons? Wat is onze praktijk? Hoe leven we als Shin-boeddhist?

Een paar weken geleden namen een paar van onze leden deel aan de *Kikyoshiki* ceremonie, en anderen volgden de ceremonie als dharmavrienden, met hun eigen kikyoshiki in gedachten. Tijdens de ceremonie namen we alle toevlucht tot de Boeddha, Dharma en Sangha, en namen we ons voor een leven in nembutsu en dankbaarheid te leiden.

Maar, hoe doen we dat?

Als je dat aan een oude Japanse Jōdo-Shinshū grootmoeder zou vragen, zou ze antwoorden: “Oh, ik verzorg iedere morgen onze *butsudan* (het huisaltaar). Ik zorg ervoor dat er altijd verse bloemen staan voor de Boeddha en ik doe mijn praktijk 's morgens en 's avonds. Om naar de leer van de Boeddha te luisteren, ga ik naar de tempel en aanhoor de woorden van onze leraar. Dat is alles!”

Zie je, dat is alles – maar, zijn we ons hiervan bewust? Lijkt onze praktijk op die van dit vrouwtje? In feite doet zij wat onze hoofdtempel aanraadt. Onze leraren Shinran Shōnin en Rennyō

Shōnin spraken in veel van hun geschriften en bijeenkomsten van deze dagelijkse praktijk. *Nembutsu* betekent aan de Boeddha denken, in contact komen met de Boeddha. We hoeven niet uren in meditatie of Zazen te zetten; we moeten geen rij buigingen op de grond volbrengen of werken met moeilijke geestesoefeningen. We denken gewoon aan Amida Boeddha. Al de rest komt van de Boeddha zelf. Onze praktijk is de niet-praktijk, zoals de Shōnin zet. Maar hij suggereerde wel deze niet-praktijk zo veel als mogelijk uit te voeren.

Om de roep van de Boeddha te horen, om *Namo Amida Butsu* te laten opborrelen, om de gave van *shinjin* te ervaren, moeten we toch nog een soort inspanning verrichten. Gewoon af ten toe de *nembutsu* zeggen is echt niet voldoende. Eenvoudigweg een boek of op Google wat teksten lezen is niet hetzelfde als luisteren naar een leraar of een dharma vriend. Zomaar “een boeddhist zijn” als je daarvoor tijd kan vrij maken, leidt vaak tot isolatie en niet zelden tot frustratie.

Onderweg zijn op het pad van *nembutsu* is eigenlijk onderweg zijn op het simpele pad. Anderzijds is het een van de moeilijkste wegen die je kan inslaan. Immers, wanneer we ons ontmoedigd voelen en de moed dreigen te verliezen, hebben we vrienden nodig die het pad met ons delen, die ons vertellen over de dharma en die ons steunen.

Om af te ronden, zou ik willen oproepen dat je je niet-praktijk een kans geeft in je dagelijkse leven. Amida Boeddha's roep stopt op geen enkel ogenblik. De *Namo Amida Butsu* borrelt zonder onderbreking op vanuit ons eigen gemoed. Binnen deze praktijk, die van onze kant niets speciaals vraagt, zal je de wortels van vertrouwen ontdekken, en daarmee de reden tot dankbaarheid en vreugde in je dagelijkse leven. Dan ga je misschien een volgende keer, als iemand je vragen stelt over onze praktijk, kunnen zeggen zoals de ouden Japanse dame: “Oh, ik verzorg gewoon iedere morgen de *butsudan*. Ik groet de Boeddha's morgens en 's avonds (door te reciteren en de *nembutsu* te laten opborrelen). Ik naar de tempel en luister naar de dharma, en ik vertrouw op Amida's mededogen in dankbaarheid en vreugde. Dat is alles!”

Mag ik je vragen om samen met mij *in gassho* af te sluiten?

Namo Amida Butsu

Zuikens Shinshu Dharma Pada (deel 5)

Dit is het vijfde deel in de reeks Shinshu Dharmapada, waarvan de Engelse versie is te vinden op <http://www.horai.eu/pada-1.htm>.

151

In de oceaan van de Geloofte hoort
of vertrouwt niemand de Geloofte;
enkel de stem van Amida's roep klinkt
en weerklinkt overal.

152

Er is geen "ik" dat hoort
en toch is de stem overal gehoord.
Hoe bewonderenswaardig!

kikuware no	聞く私の
nakute kinyuru	無くて聞にゆる
fushigi kana	不思議かな

153

De Boeddha-Dharma die ik met veel moeite
gedurende wel tachtig jaar heb bestudeerd
is de Naam van de Voortijdelijke Geloofte alleen!
Terwijl ik de roep volg, keer ik terug
naar mijn ouderlijk huis.

154

Mijn gemoed is als een zwarte bol van houtskool;
dankzij de Gelooftekracht die voorkomt
dat ik in de hel terechtkom, wordt het een kristallen bol.
Van zodra *Namo Amida Butsu* van grote wijsheid
en groot mededogen weerklaart wordt
in de klare bol, wordt het mijn diamantharde gemoed.
Hoe bewonderenswaardig is dit! Hoe dankbaar ben ik!
Boeddha's gemoed en mijn gemoed worden één.

155

Het probleem van geboorte-en-dood
is iets heel belangrijks.
Besteed aandacht aan dit zeer belangrijk iets.

156

Geboorte in het Reine Land is niet eenvoudig te begrijpen met het verstand van een dwaas wezen.

157

“Tets zo belangrijks als geboorte in het Reine Land zou je niet mogen overlaten aan een dwaas wezen. Laat dit maar helemaal aan de Tathāgata.”
(*Shūjishō*)

158

Verwacht niet dat de Boeddha je bij je dood verwelkomt.
Namo Amida Butsu, dat betekent ‘omvat om nooit meer losgelaten te worden,’ verwelkomt je op ieder moment.

南 **Nieuws uit de Sangha**

無 * Je hebt wellicht al gemerkt dat je een **fotoreportage** kan bekijken via een *button* op onze homepage of rechtstreeks bij JAlbum: <http://minamoto32.jalbum.net/Japan%202011-fm%20NL/>

阿 * Op zaterdag 24/09/2011 namen we deel aan Ō-Higan in Ekō-Haus, Düsseldorf. Nadien namen we afscheid van Rev. **Yamada-san**, de verantwoordelijke van Bukkyo Dendo Kyokai (*je weet wel: die rode boeken “De Leer van de*

Boeddha”) voor Europa.

* Terwijl we net een paar hele fijne momenten samen hebben beleefd in Kyoto, komt er abrupt een einde aan het leven van onze Hongaarse collega, **Sandor Kosa-Kiss**. Hij overleed immers op 29/09/2011. Hierbij bieden we ons oprecht medeleven aan de sangha.

* *Leben in der Todeszone - Life in the deathzone*, een uitzending van WDR van 18 en 24/10/2011 verhaalt hoe het leven in Minamisoma (een stad vlakbij Fukushima) nu verloopt: hoe kinderen hun vriendjes zien vertrekken, hoe moeders proberen zo normaal mogelijk te leven

en hoe een boeddhistisch tempelverantwoordelijke zich engageert om zijn stadsgenoten te beschermen...:

http://www.youtube.com/watch?v=M3z0rC5Ua_w&

* Op zondag 20/11/20/11 (*typografisch grapje*) vierden we Hōonkō, *Feest van dankbaarheid* voor Shinran Shōnin, één van onze drie zogenaamde *rode feestdagen* – en we merkten het: we verwelkomden die dag een aantal extra sanghaleden die er niet iedere keer kunnen bijzijn. Er vervoegden ons zelfs twee leden van de Duitse sangha.

Deelnemers aan Hōonkō in jikōji (foto: Mark van Campenhout)

* **Hoe kan het nu verder?**

Sinds een paar maanden hebben we ons in de sangha bezonnen omtrent *Hoe kan het nu verder?* Na overleg gaan we vanaf 1 januari 2012 alvast onze wekelijkse bijeenkomsten over een iets andere boeg gooien. Het wordt geen te grote heroriëntering: voor het overige gaan we immers gewoon verder op ons pad, dat boeiend en stimulerend genoeg is – nog voor jaren! – en dat o.a. dank zij jullie inbreng telkens weer...

Iedere **dinsdagavond** is iedereen welkom om **20 uur** voor het **dharma-gesprek** (de leer van de boeddha). Kan je niet iedere week? Geen probleem. Of ben je gewoon nieuwsgierig en wil je wel eens weten wat er gebeurt? Je bent welkom bij deze gesprekken, zelfs zonder vooraanmelding. Bovendien proberen we de gesprekken alvast per thema (T1..T5) vast te pinnen, en al een aantal onderwerpen vooraf mee te delen. Op deze manier kan een belangstellende precies die onderwerpen selecteren die hem/haar het beste liggen. We zullen zien in hoeverre we op deze manier misschien nog meer mensen de leer van de boeddha kunnen aanbieden.

Wens je ook de *ceremonie* mee te maken, kom dan om *19:30 uur*.

Iedere maand komen 4 of 5 thema's voor als onderwerp van het dharma-gesprek om 20 uur:

dinsdag van de maand	thema
1ste	T1 - algemeen thema uit de boeddhistische leer
2de	T2 - vragenuurtje (<i>liefst vooraf vragen doorsturen</i>)
3de	T3 - thema uit Jōdo-Shinshū (<i>chantings, ceremonie, basisteksten</i>)
4de	T4 - inpikken op realiteit van vandaag: hier en nu
5de	T5 - evaluatie: Hoe kunnen we verder op het pad?

Je merkt het: telkens er een vijfde dinsdag in de maand valt, besteden we die aan feedback, en trekken we onze conclusies i.v.m. eventuele aanpassingen in de aanpak...

Rooster der bijeenkomsten – winter 2011-2012

2011			
di	06/12	19.30 u.	Amidakyo
za	10/12	10.00 u.	<i>cursus</i> Boeddha en de kunst van het Tao - 2/2
di	13/12	19.30 u.	Junirai
zo	18/12	10.00 u.	Joya-E - Afscheid van het jaar – Shoshinge
di	20/12	19.30 u.	Sambutsuge
di	27/12	19.30 u.	Juseige

2012*telkens een van de vijf thema's T1..T5*

- di 03/01 20.00 u. T1 - Waarom is er toch zoveel lijden in de wereld?
1ste en 2de Edele Waarheid
- di 10/01 20.00 u. T2 - vragenuurtje
- di 17/01 20.00 u. T3 - Wat is de functie van een ceremonie op je pad?
- za 21/01 10.00 u. *cursus* **Introductie boeddhisme - 1/4**
- di 24/01 20.00 u. T4 - inpikken op realiteit van vandaag: hier en nu
- za 28/01 10.00 u. *cursus* **Introductie boeddhisme - 2/4**
- di 31/01 20.00 u. T5 - evaluatie: Hoe kunnen we verder op het pad?
- za 04/02 10.00 u. *cursus* **Introductie boeddhisme - 3/4**
- zo 05/02 10.00 u. **Shin-Do**, Mönchengladbach (Duitsland):
openingsceremonie nieuwe Jōdo-Shinshū tempel
- di 07/02 20.00 u. T1 - Hoe kunnen we leren leven met zoveel lijden in de wereld?
3de en 4de Edele Waarheid
- za 11/02 10.00 u. *cursus* **Introductie boeddhisme - 4/4**
- zo 12/02 10.00 u. **Nehan-E** - Gedachtenis van Boeddha Gautama's
parinirvāna: intreden in het nirvāna - overlijden van
Boeddha (15/02)
- zo 12/02 12.00 u. hapje voor deelnemers
- zo 12/02 13.30 u. Centrum voor shin-boeddhisme vzw (oprichting:
15/12/1983) - Jaarlijkse Statutaire Algemene
Vergadering - werkjaar 35
- di 14/02 20.00 u. T2 – vragenuurtje
- di 21/02 20.00 u. T3 - Waarom reciteren wij teksten in het Japans?
- di 28/02 20.00 u. T4 - inpikken op realiteit van vandaag: hier en nu
- vr 02/03 09.00 u. deelname aan Broederlijk Delen: koffiestop
- za 03/03 10.00 u. cursus (ge)rust in huis
- di 06/03 20.00 u. T1 - Hoe belangrijk vind ik mezelf?
Onderlinge afhankelijkheid
- za 10/03 11.00 u. voordracht voor BUB-leraren in opleiding (NL) ivm
Reine-Landleer in: Samye Dzung Instituut,
Capouilletstraat 33, 1060 Brussel
- zo 11/03 10.00 u. herdenking rampen in Japan (vr. 11/03/2011 - 06:46 u):
aardbeving magnitude 8.9; gevolgd van tsunami in
Sendai & kernramp in Fukushima (6 reactoren...): 15
281 doden; 470 000 ontheemden/ geëvacueerden (van
wie 160 000 door de kernramp)

*In principe is er eveneens iedere zaterdag tussen 13 en 18 uur permanentie
in de tempel – een seintje vooraf geeft je zekerheid... Wees welkom!*

Tempel van het Licht van Mededogen
Centrum voor Shin-Boeddhisme vzw

JIKŌJI
慈光寺

Pretoriastraat 68 - B-2600 Antwerpen (Belgium)
tel. +32 (0)475 62 78 36
www.jikoji.com ✻ info@jikoji.com

Werken mee aan dit nummer

Frank Kobs, Frits Bot, Josefine Hopf,
Jōshin Kamuro, Jörg Pyl, Mark van Campenhout,
Marcus Cumberlege, Martine Strubbe en Zuio
Hisao Inagaki

Verantwoordelijk uitgever

Rev. Daijō Fons Martens
tel. +32 (0)475 62 78 36 ✻ info@jikoji.com

*Overname toegelaten mits bronvermelding en
bewijsexemplaar - ISSN 1370-0243*

Drukkerij Copymatic - 2600 Berchem

